

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Volilno gibanje.

Pozor na volilne imenike!

Volitveni razpis deželnega predsedstva, glasom katerega se volitev poslancev iz kmetijskih občin vrši dne 12. septembra, se je objavil po vseh občinah in sedaj se začne velevažno reklamacijsko postopanje.

Opozorjamo vse somišljenike, naj skrbno pazijo, kdaj nabije županstvo na občinski tabli naznanilo, da so volilni imeniki skozi osem dni razgrnjeni na vpogled in jih prosimo, naj se z vso odločnostjo in pazljivostjo posvetijo reklamacijskemu delu.

Vsa pojasnila itd., kar jih kdo želi, daje brezplačno „Izvrševalni odbor narodno napredne stranke v Ljubljani“.

* * *

Terorizem.

Pri zadnjih državnozbornih volitvah se je pokazalo, kako strahujejo ljubljanski cerkveni krogi duhovščino. Med duhovniki je namreč še vedno mnogo taci, ki se ne morejo navdušiti ne za dr. Šusteršiča, ne za Vencajza, ki vedo, da kdor seje veter, žanje vihar, in da politično ščuvanje ni primerno duhovniškemu poklicu, toda tudi ti ne mirujejo pri volitvah, tudi ti morajo iti v boj.

Gorje tistemu duhovniku, ki se neče vtikati v volilni boj. Vodilni cerkveni krogi bi ga najraje zadavili. To je za časa zadnjih državnozbornih volitev poskusil marsikateri duhovnik. Ljubljanski cerkveni krogi so postavili vsakemu, tudi še tako miroljubnemu duhovniku, revolver na prsi: „ali v agitacijo — ali pa te uničimo“. Z bičem so podili duhovnike v borbo za klerikalne kandidate, z najhujšim terorizmom, ki kar kriči po državnem pravdniku, so jih silili, da so morali ljudstvo ščuvati, da so morali sejati sovraštvo in razprtije.

Kako se je delalo, to priča najbolje naslednji slučaj. Dne 16. decembra l. l., torej po volitvi iz pete kurije in pred volitvijo iz kmetijskih občin, je imel prej jako miroljubni župni upravitelj v Zagorju na Pivki pridigo, katera je v celi župniji obudila nepopisno senzacijo in tudi nepopisno

ogorčenje, in katero so naši somišljeniki kaj tedaj vestno zabeležili. Skoro s solznimi očmi je zagorski duhovnik imel pridigo naslednje vsebine:

„Dragi Zagorci! Še nikoli nisem stopil pred vas tako žalosten, kakor danes. Poznate me, da sem najbolj miren duhoven na Kranjskem. Tudi danes ne bi omenil na tem svetem kraju volitev, a jaz sem k temu primoran, jaz moram to storiti, ker name pritiskajo moji predstojniki in mi groze, da — ako ne spolnim njihovega ukaza — bodem moral zapustiti Zagorje, in da potem tudi sploh moj obstanek ni gotov. Hočem vam prebrati pismo, katero so mi pisali moji predstojniki:

Čudom zvedeli smo vest, ki je celo Kranjsko razburila, da je Zagorje edina vas na celem Kranjskem, ki je zaostala daleč, daleč za dež v veri. Čudili smo se, ko smo brali v časopisih o izidu volitev z dne 12. t. m., da ni bil niti jeden glas oddan kandidatu katoliške narodne stranke. — Najstrožje ukazujemo vam, da storite svojo dolžnost, in da rečete svojim župljanom, da naj dajo — ako hočejo rešiti svojo čast in čast vasi — vsi svoje glasove edino le kandidatu katoliške narodne stranke. Če pa Vi tega ne storite, ni zagotovljen več Vaš obstanek ne v Zagorju ne sploh v škofiji. Po sledice, katere zadenejo Vas in župnijo, pripišite si sami sebi. (Sledijo podpisi višjih predstojnikov). To je pismo. Vi vidite, da vas jaz moram prositi in prosim vas tedaj, če hočete rešiti čast svojo in svoje vasi, volite torej v torek vsi le kandidate katoliške narodne stranke. Tu se gre za — vero, in če hočete obdržati ta zaklad, ki ste ga podedovali po svoji stariši, dajte vsi le njemu glas. On, katerega osebno vsi poznate, je kmeta sin, in ve tedaj dobro, koliko mora trpeti kmet. Tudi za Zagorje ima že zasluge, kajti on je pridobil 800 gl. podpore za šolo in lani o žledu je tudi skrbel za podporo. Trinajsto leto sem že tukaj in koliko tisočkrat sem se že spotil za vas, in kako bi zamogel iti potem s

tega lepega Zagorja. Prosim vas tedaj, odajte svoje glasove v torek edino le kandidatu katoliške narodne stranke. Ne bojte se nikogar, in če ne bi hoteli voliti tega, pa ostanite raji doma.“

Zagorje je bila jedina občina, kjer pri volitvi iz pete kurije dr. Šusteršič ni dobil nobenega glasu. Zagorcem se je njihov duhovnik tako smilil, da so nekateri izmed njih samo, da svojega duhovnika pred maščevalnostjo tistih, ki so mu pisali omenjeno pismo, glasovali za Žitnika.

S takim nečuvnim terorizmom, s takim nasilstvom so ljubljanski cerkveni krogi pri zadnjih volitvah silili duhovščino v boj. Ni čuda, če so potem še tako mirni ljudje kakor borovniški Schifferer, začeli razgrajati in agitirati.

Brez dvoma bodo ljubljanski cerkveni krogi tudi pri letošnjih volitvah napeli iste strune. Zopet bo zapela knezoškofjska gajzla okrog duhovniških ušes, zopet se bo reklo: Če ne greš v boj, te uničimo.

Ljubljanskega škofa in njegovih svetovalcev ne bomo svarili. S temi sploh ni mogoče govoriti, ti so nepristopni vsem argumentom.

Obračamo se pa do duhovnikov samih, ki so le orodje ljubljanske šenklaške gospe, in jim svetujemo, naj resno prevdario, predno se dajo zlorabljati. Premislijo naj, kaj je uspeh njihove agitacije; ali so se z njihovo agitacijo razmere ublažile, ali pa so se nasprotja poostriala; ali so klerikalne „zmage“ povzdignile ugled duhovščine in poglabile verstvo, ali pa je vsaka zmaga duhovščini nakopala novih še hujših nasprotnikov in oškodila versko mišljenje. Če objektivno presodijo, kake so bile razmere pred I. kat. shodom in kakšne so sedaj, bodo spoznali, da je vsaka duhovniška zmaga pri volitvah za duhovščino in za cerkev prava nesreča.

Sicer pa naj duhovščina postopa, kakor ve in zna, saj bo sama nosila posledice svojega postopanja.

Svojim somišljenikom samo svetujemo, naj se ne dajo strahovati in naj se ne dajo terorizirati. Duhovnik, ki se vrže v agitacijo, mora biti pripravljen na vse, in zato ni treba nanj imeti nobenih obziriv. Če pride duhovnik kot agitator v

tvojo hišo, pokaži mu vrata, a če ne gre iz lepa, pahni ga po stopnicah, da bo vse žive dni pomnil, kdaj je svobodnega slovenskega gospodarja hotel prikleniti na farovško verigo.

V Ljubljani, 2. avgusta.

Szilagy.

Madjari žalujejo. Nenadoma je umrl Desider Szilagy, bivši justični minister vlade Tisze, Szaparyja in Weckerleta in bivši predsednik ogrskega državnega zbora. Listi najrazličnejših strank soglašajo v sodbi, da je bil Szilagy mož velikega talenta, obsežne izobraženosti, nedosežen jurist, izboren politik in vzor govornika. Bil pa je tudi čist značaj, ki se ni dal z ničemer podkupiti ter je bil docela drugačen, kakor tisti politični pustolovci, katerim je politika molzna krava. Szilagy je najlepši tip madjarskega liberalca. Njegovo največje delo je civilni zakon, katerega je dosegel vzlic silnemu hrupu evropske klerikalne vojske. Sijajni, krasni so bili govori, s katerimi je Szilagy dosegel zmago v boju med državo in cerkvijo. Zato pa ga ni moža, katerega bi na Ogrskem sovražili klerikalci bolj kakor Szilagyja. Pokojnik je bil goreč Madjar ter najvestnejši branitelj ogrske ustave, kateri ni pustil odvzeti niti pičice. Zato je prav Szilagy povzročil padec Banffyja, ki je namerjal obstrukcijo v budimpeštanskem parlamentu udušiti z izpmembo ustave. Szilagy je bil najduhovitejši ogrski parlamentarec, govornik monumentalnega patosa in sijajen polemik. Njegovo ime ostane nepozabno v ogrski zgodovini.

Kriza v italijanskem kabinetu.

V kabinetu Zanardellija je nastala kriza radi finančnega ministra Wolleborga, ki je hotel v davkih velike reforme in sicer tako, da bi odzvel velika bremena z ramen revežev in jih zavalil na ramena bogatincev. Ojpravi je hotel konsumni davek, radi katerega je ljudstvo najneza-dovoljnije. Konsumni davki pa so hkratu največji dohodki občin. Wollenborg je hotel vpeljati mesto konsumnega davka zemljiščni davek, kar bi zadelo najpremožnejše, ali tovariši v ministertvu so ga pustili na

LISTEK.

Ob smrtni postelji.

Sličica. Spisal J. K.

Belčeva Liza je bila prignala živino s paše, privezala kravo k jaslom, tele pa zaprla v ograjenec. Zeblo jo je preko pleč in dihali ji ni dalo.

„Mica odgrni, odgrni postelj, pa čaja mi skuhaj iz bezgovega cvetja; tako sem slaba, kar zadušilo me bo.“

„Menda vendar ne boste ležali o belem dnevu?“

„Ej, rada bi bila po koncu, pa se ne da.“

„Seveda z dvainsedemdesetimi leti hodi bosi na pašo, ni čuda torej, če se prehladite v mrzli jutranji rosi.“

„Mica, le potrpi, saj ne bom dolgo...“

„E, kaj bi to, boste že spet bolj.“

Liza je spila čaj, toda okreptiti je ni mogel. Oči je zatisnila in težko soplja. Okrog njene postelje pa so stali: najstarejši petdesetletni sin Francelj, deset let mlajša, že omožena hči Urša in tridesetletna Mica; vsi drugi so bili razkropljeni po širnem svetu.

„Po gospoda, po gospoda,“ dihnila je bolnica.

„Po zdravnika tudi,“ pristavila je mlajša hči.

„Meni nič več ne pomaga, vse je zastoj.“

„Ni še ne — Francelj, naprezi, naprezi in pripelji zdravnika, če ga imam tudi sama plačati, pa tudi gospod naj pridejo.“

Molče je brat ubogal, napregel kobilo in zdirjal z dvorišča.

„Mati, kaj ko bi naredili testament? Čukec in Potokar sta doma, naprosila ju bom, da prideta semkaj.“

„Čakaj, najprej poravnaj z Bogom, potem s svetom.“

„Ii, u-u,“ zagnali sta se hčeri v jok.

Kmalu potem so bili prišli z Bogom. Liza je bila zelo slaba, podelili so ji še papežev blagoslov in vse je bilo v kraju. Tudi Francelj se je vrnil, toda sam, zdravnika ni dobil doma.

„Pa naj prideta ona dva,“ šepnila je starka, ko so se bili razšli ljudje.

„Mati, to uro me nikar ne pozabite,“ oglasil se je Francelj.

„Mene tudi ne.“

„Mene tudi ne... prosili sta hčeri enoglasno.“

Liza pa je z zaprtimi očmi pritrdjevala — pritrdjevala od slabosti. Ko sta soseda prišla, dvignila se je nekoliko in tiho velela: „Stopite ven.“

V veži se je Mica naslonila na steber, ki drži šije, Francelj je sedel poleg nje na ognjišče in Urša se je oprla na lestvo, ki je stala v kotu.

... „Torej Francelj dobi vse?“

„Vse.“

„Kaj pa drugi?“

„Mica pa naj ima iz hiše sto, ne, dve sto.“

„In Urša?“

„I, Urša je že preskrbljena, tudi drugi nič ne dobe.“

Francelj je zapustil vesel svoj sedež ter izginil na plano, sestri pa sta planili v sobo.

„Uh, uh, taka mati, ki zameta svojega otroka,“ jokala je Urša. „Enega očenaša ne zmolim za vas, če umrete.“

„Mati, mati, kaj ste storili? Ali niste meni obljubili sto in stokrat, da bo vse moje?“ tarnala je Mica.

„Tisto, kar je v skrinji, imejta vsaka pol.“

„Nočem še tistega, če ste že to porzli,“ zadrla se je Urša.

„Pa imej ti, Mica, in Francelju daj petdeset goldinarjev za zvonjenje in druge stroške.“

„Kaj nima Francelj že dovolj?“

„Saj praviš, da nočeš ničesar.“

„Le imejte, le imejte, bom vsaj lahko rekla, da nisem dobila ničesar po svoji materi.“ In zaloputnila je vrata ter odšla. Tudi soseda sta se odpravila, nikdar nista bila pri takem testamentu.

„In zakaj jočeš, Mica?... oglašil se bolnica; težko je govorila, sape ji je zmanjkovalo.“

„I-i, zavrgli ste me.“

„Moj Bog, kaj mi je storiti?“

„Vse bo moje, ste obljubljali, in sedaj?“

„Saj imaš doto...“

„Prava reč, dve sto, grunt, grunt in hiša. I-i.“

„Bom pa preuredila, če že ni drugače...“

„Kaj boste preuredili?“ zarohnel je Francelj, stopivši v sobo. „Ali niste dali

cedilo. Wollemborg odstopi, revni sloji v Italiji pa žalujejo!

Vojna v Južni Afriki.

Lord Kitchener je brzojavil, da operira general Walter Kitchener severno Mid-delborga proti Ben Viljoenu. 19. husarski polk je uplenil mal top, 18. husarski polk pa je uplenil 20 vozov in ujel 32 Burov. V spodnji zbornici je prvi lord zaklada, Balfour predlagal, naj se da Robertsu da-rilo 100 000 funtov sterlingov. Balfour je naglašal zlasti to, da je Robertsova zasluga, da mesta Kimberley, Mafeking in Lady-smith niso padla. Nekateri govorniki so bili proti daru ter so grajali Roberts, ker je dovolil požigati farne Burov. Končno pa je zbornica vendarle dovolila narodni dar 100.000 f. št. Vojni minister Brodrick je imel v zbornici radi lista „Daily Mail“ ve-liko polemiko ter je hotel že demisionirati. Prepovedal je, kakor znano, temu listu pri-občevati liste izgub na bojišču. Trdil je, da dobiva list svoje podatke iz ministrstva, odkoder je bil nedavno spoden neki urad-nik. Zbornica je dala Brodricku seveda popolno zadoščenje.

Dopisi.

Iz Sostrega, 30. julija. V Sostri imamo za Božjo čast tako vnetega župnika, da smo se v resnici začeli bati, da nas s svo-jim neizprosno izsiljevanjem denarja za cerkev in njene potrebe spravi s posestev. Njegovo prvo delo je bilo, ko se je naselil k nam, da se zida večja farna cerkev. Za to bi mu bili seveda hvaležni, ko bi se bilo delo izvršilo, kakor je obetal, namreč s sa-mimi prostovoljnimi darovi. Ko nas je pridobil za novo cerkev, začel je takoj govo-riti tudi o novih zvonovih, treba je bilo novih orgelj, novih altarjev, klopi itd. Stari zvonovi morali so se zavreči in naročili so se za visoko ceno novi, za katere se je zbiral denar po prostovoljnih darovih, ka-teri pa niso bili prostovoljni, kajti ako je navadna tovarniška delavka, ki zasluži v papirnici Vevški 60 kr. na dan, obljubila za zvonove 5 gld., se jo je gotovo toliko časa nagovarjalo in navijajo, da je dala še 10 gld. in tudi več. Koliko pa še gospo-darji-posestniki! Najprvo se je seveda po-vdarjalo, da se bode cerkev zidala s pro-stovoljnimi darovi, in da so isti bolj obilno pribajali, obljubil je župnik sam 2000 gld. Toda vse se nam tako zdi, da je ostalo samo pri obljubi. Pri zgradbi delalo se je vse bahato, seveda iz namena, da bi si župnik ovekovečil svoje ime. Zato začelo je primanjkovati denarja in zviti župnik dobil je dovoljenje, da sme pobirati — čujte in strmite — po 385% na vse direktne davke ter ob enem tirja še 5% zamudnih obresti za 3 leta nazaj. Tako se nahajajo posestniki, ki bodoje morali plačati do 1000 kron. Ni li to krivica, katera jezi uboga za-dolžene posestnike, katerim žuga župnik s tožbo, ako ne plačajo v 14 dneh. Ljudje kolnejo, da je strah ter se jeze, na ti pod-lagi sloni toraj župna cerkev v Sostrem. Ni li to žalostno? Naši ljudje dajo radi, da, še preradi za cerkev kolikor morejo, toda ka-dar je mera polna, poteče tudi potpežlji-

meni pravkar vsega, hišo in grunt? Nihče ne bo hodil testamenta prenařati, testa-ment je narejen in mir besedij!“

„Mati, ali slišite?“

„Moj Bog! Ti moji otroci . . .“

„Seveda, vsak trenutek drugih mislij.“

„Požeruh stari, vse bi rad imel sam,“ zmerjala je Mica.

„Ali si ti kdaj kaj trpela pri hiši?“

„Več ko ti, nikoli nisi bil za nič, na-dušljivec lakomni!“ —

„Ježeš,“ viknila je Mesojedčeva Agata, ki je bila med tem vstopila, „vídva se pre-pirata, mati pa umirajo; svečo — svečo!“

„Bog ve, kje je?“

„V škrinji.“

„Škrinja je moja, nihče se je ne sme dotakniti, sama jo bom ven vzela.“

„Uh, taki otroci,“ zgražala se je Agata, prižgala svečo ter jo potisnila starki v ledeno roko.

„Sedaj pa molimo,“ priganjala je Agata. In molili so, pravzaprav molila je ona sama.

Mrzla rosa je bila stopila bolnici na čelo. Obraz je nabrala v debele gube, v katerih se je zrcalila vsa njena dušna in telesna boleat, dvakrat se stresla in po njej je bilo . . .

vost. Zato se pa čuje pogosto zabavljanje proti župniku in njegovim izmišljotinam. Župnik si lahko izmišljuje za naše šulje, toda dobro naj zapiše za ušesa, da na tak način najhitreje peša vera med nami v vse, kar nam pridigujejo naši nikdar siti črni prijatelji.

Pristova, 1. avgusta. Popje in popkarji so se navadili, da se slažejo kolikor-krat odprejo svoja usta, ne da bi občutili v sebi toliko srama, kot ga ima navaden pes. —

Vedeli smo, da bodo lažljivo poro-čali o shodu, katerega je priredilo „Slov. kmečko društvo za šmarski okraj“, dne 21. m. m. pri nas. Nismo pa mislili, da se v svoji jezici in nevoščljivosti spozabijo tako daleč, kakor je to storil zavrtani dopisun v duhovski suknji, ki je s pomočjo nam znanega farovškega vohuna odložil v ne-snažnem koritu mariborskih rudečkarjev — „Slov. Gosp.“ — svoje grde duševne odpadke slabo pokrite z odejo šale.

Storili bi tej umazani cunji in njene-mu dopisunu preveliko čast, ko bi ga ho-teli zavračati v meje resnice. Predno pa pribijemo nekatera dejstva, pozivljemo tisto človeče, ki se je v laganju tako iz-vrstno izučilo, naj pride tudi na prihodnji društveni shod, zagotavljamo mu časten prostor in pa da mu ne bo nihče nič ža-lega storil, samo da se zaveže tudi za na-prej tako nesramno lagati in s tem po-sredno za naše društvo delovati.

Dopisunu se v možganih in očeh blešči. Največjo zaslugo za shod pripisuje v svoji neverjetni budalosti g. nadučitelju Strmškemu. Učiteljev je videl več nego jih je res na shodu bilo, saj je opazil med njimi tudi zibškega nadučitelja, katerega v resnici tamkaj ni bilo. Temu se pa ne ču-dimo, če pomislimo, da je od sv. Eme do Pristove tako daleč, da se človeka niti z daljnogledom ne more spoznati.

Revše, ki je čepelo ob zborovanju v svoji „duhovski posodi“ — farovžu, blebeče o nekem strahu, katerega so bojda imeli zborovalci, ne pove pa, koga naj bi se bili bali, ali tiste četvorice, katero je na shod komandiral, da bi delala nemir, pa je po-zabila, da ima jezik v ustih, ali pa tistih popov, ki so se opoldne preobjedli in po-tem ležali kot kače stegujeni kuhaje jezo nad kmečkim shodom.

A ker že govorimo o strahu, poziv-ljamo dopisuna, ki zna tako lepo „Babno goro“ opevati, naj vpraša kaplana Ko-rošca, kaj je strah. Povedal mu bo, kako je vsled slabe vesti trepetal na vseh udih, ko sta se on in kmet Mlaker vozila pri belem dnevu s ponesrečenega klerikalnega shoda v Šmarju na Grobelno.

Kmete imenuje „uboge pogorelec“. Para nesramna, kdaj pa je prišel kmet kot pogorelec k tebi beračit? Pogorelci ste vi, pa ne ker ste revni kot pogorelci, am-pak ker ste pogoreli na časti, vesti in lju-bezni do bližnjega tako hudo, da hodite kot resnični pogorelci vsako leto z žaklji, jerbasi in putami za milodare prosjačit in kmeta odirat, čeprav imate toliko dohod-kov, da bi si lahko vi in vaše kuharice vsako leto po dva kakor polovnjak široka trebuha zredili.

Torej spominjaj se prihodnjič osme božje zapovedi!

Ljudsko štetje v Ljubljani.

(Dalje.)

Ogromna večina ljubljanskega prebi-valstva je bila in je ostala rimsko kato-liške vere. Razmerje se v tej zadevi ni spremenilo prav nič. Leta 1890 je bilo v Ljubljani 30.162 rimskih katolikov, to je 98,9% vsega prebivalstva. Zdaj jih je pa 36.189 torej zopet 98,9%. Druge vere je bilo prej 338 ljudij, zdaj pa 388; največ evangeljcev, bodisi luterancev ali reforma-vancev; za njimi izraelitov, potem pravos-lavnih. Prav nezatno število ostalih ino-vercev. Za Ljubljano novi so armenski ka-toliki (1 vojak) in 8 brezvercev. Nazado-vali so samo pravoslavni, njih število se je skrčilo za 17. Uzroka nam je vsaj delo-ma iskati v manjši frekvenci tukajšnjih zasebnih vzgojalšč (dr. Waldherr in Huth-Hauss).

Glede izobraženosti je zaznamovati v Ljubljani precejšen napredek. Leta 1890 je znalo v Ljubljani brati in pisati 20.062 ali 71,2% vsega prebivalstva, zdaj jih zna brati in pisati 26.072 ali 76,8%, vsega prebivalstva torej za 5,6% več. Ta napre-

dek je pripisati ugodnemu vplivu splošne šolske obveze. Samo brati je znalo 1890 l. 1828 ljudi ali 6,5%, zdaj pa le 1302 ali 3,9%, analfabetov (s vštetiimi otroki, ki še niso bili šoloobvezni) je bilo prej 6.344 ali 22,3%, zdaj jih je pa 6581 to je le 19,4%, vsega prebivalstva.

V izobrazbi zaostaje ženstvo za moštvo, taro je bilo pred 10 leti, tako je tudi danes, četudi je ženstvo v zadnjem desetletju napredovalo močnejše, kot moštvo. Čeravno je ženstvo v obče numerično močnejše, vendar je ljudij, ki znajo brati in pisati absolutno in relativno več moških, kot žensk.

Leta 1890 je znalo brati in pisati 9843 moških, to je 76,1%; samo brati je znalo 329, to je le 2,5%; ničesa pa 2756 ali 21,4%. Zdaj zna brati in pisati 12264 moških ali 79,5% le brati 211 ali le 1,4%, ničesa pa 2946 ali 19,1%, to je za 2,3% manj nego prej. Ženskih je znalo l. 1890 brati in pisati 10319 ali 67,0%; samo brati 1499 ali 9,7%; ničesa 3588 ali 23,3%; zdaj jih pa zna brati in pisati 13.808 ali 74,4%; samo brati 1091 ali 5,9%; ničesa 3635 ali 19,6%, torej za 3,7% manj od prej.

Če prevdarimo razdelitev tega raz-merja po posameznih mestnih oddelkih v obče in za moštvo in ženstvo posebej, ter primerjamo razvoj izobrazbe o zadnjem desetletju, pokaže se nam precejšen na-predek in precejšnja razlika.

Napredovali so v vseh treh ozirih vsi oddelki, napredovalo je pa ženstvo močnejše od moštva. Občni napredek bi bil brez 6. oddelka, ki je mestu prirastel šele v zad-njem desetletju, in kjer mestne razmere na-stajajo šele polagoma, še večji. Brez 5. in 6. oddelka je v mestu ljudi, ki znajo brati in pisati štiri petine, sicer pa le 3 četrtine. Najslabše je napredoval tretji oddelek, naj-boljše peti — viden dokaz dobrega vpliva lastne šole, ki se je ondi zgradila ozir. osnovala pred 15. leti. Moštvo je napredo-valo povprek za 5—6%, ženstvo za 7—8%, torej močnejše. (Konec prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 2. avgusta.

— Novi ljubljanski kolodvor. Želez-niško ministrstvo je odobrilo generalni načrt za zgradbo novega kolodvora nasproti Res-ljevi cesti in je naročilo južni železnici, naj na tej podlagi čim prej izdelata podrobne načrte.

— Ljubljanska okolica je skoz in skoz klerikalna, in kar gori za klerikalizem in za šnops. Napredno misleči možejo se sila redki, in naprednih časopisov gre ravno v ljub-ljansko okolico najmanj. Naprednega miš-ljenja so le civilni ljudje, vse drugo je do kosti klerikalno. To se pokaže pri volitvah, ko se ti vrli katoličani koljejo in pretepajo, kar se da. Posebno zadnje nedeljo so se v ljubljanski okolici klali in pobijali, kakor v osrednji Afriki v vojni. Klali so se sicer ljudje, ki sicer v navdušenjem rešujejo vero in se vlačijo po vseh božjih potih, ljudje, ki liberalce iz vsega srca zaničujejo, na-prednega časopisa pa še nikdar videli niso. Ta dan se je pokazalo, koliko je resnice v „Slovenčev“ trditvi, da je liberalna sodrga in njeno časopisje krivo hudodelstev. Mi smo to v neki notici pribili s posebnim ozi-rom, da je v Vevčah notoričen klerikalec ubil tovarniškega paznika, ki je pripadal socialnodemokratični stranki. „Slovenec“ je radi tega strahovito vzkipel in ogorčeno protestiral, da bi se ti poboji in umori ozna-čevali kot sad duhovniške vzgoje. Ne mo-remo pomagati — a tako je in nič druga-če. V ljubljanski okolici dominira duhov-nik. Posvetne inteligence je tako malo, da ne pride v poštev, učitelji nimajo nič upliva, jedini, ki ima veljavo, je duhovnik, in zato smo popolnoma opravičeni, da je naš oko-ličan tak, kakor ga je vzgojil duhovnik. Če je pri ti izključno duhovniški vzgoji postal največji šnopsar in postopač, je to za du-hovščino sicer malo častno, a „liberalna so-drga“ ne more zato.

— Čemu? „Edinost“ britko toži, da bratovščina sv. Cirila in Metoda pri Sv. Ja-kobu v Trstu je bila prosila, da bi bila za njene ude slovesna tridnevna s propovedjo, sv. mašo in slovesnim blagoslovom, in slo-venski delavci so hoteli praznovati god sv. Cirila in Metoda s pristopom k sv. obhajilu, tržaška cerkvena oblast pa na pisano proš-njo še odgovora ni dala. Če cerkveni

oblasti nič ni na tem, ali hodijo ljudje k maši in k obhajilu itd., če to sama smatra za tako nepotrebno, da na pisano prošnjo še odgovora ne da, čemu potem tržaški Slovenci tako silijo v cerkev?

— Šolski dom v Gorici. „Soča“ na-znanja prečudno novico, da je društvo „Šol-ski dom“ prosilo mestni zastop goriški za redno letno podporo, vsled katere bi se go-riški Slovenci odpovedali izbojevanji pravici do ljudskih šol na mestne stroške. To je vendar od sile, da se upajo klerikalni zdraž-barji v imenu goriških Slovencev barantati s pravico, ki je bila s tolikim trudom iz-bojevana. Kaj tem zdražbarjem še ni dovolj, da so nastanili vsa svoja podjetja v „Šol-skem domu“, in da „Šolski dom“ zlorab-ljajo za umazane klerikalne namene? Če tem razmeram v „Šolskem domu“ ne bo konca, bodo morali goriški naprednjaki ustaviti prispevanje za to društvo. Sramotno-ža-lostni propad „Naše Straže“ kaže, kaj čaka občenarodno društvo, kakor hitro se postavi na strankarsko stališče. Občenarodni interes zahteva, da se klerikalna strankarska pod-jetja odpravijo iz „Šolskega doma“.

— Operni zbor slovenskega gleda-lišča. Gospodje in dame, ki reflektirajo na to, da bi bili angaževani za bodočo gleda-liško sezono v zbor slovenske opere, naj se oglasijo v nedeljo dopoldne v gledališki pisarni med 10. in 11. uro.

— Himen. Gosp. Karol Jeraj, član c. kr. dvornega opernega orkestra, se bo jutri, 3. avgusta t. l. poročil na Bledu z gđc. Franico Vido Vovkovo, znano slovensko pesnikinjo. Čestitamo!

— Redni sestanek trgovskih pomoč-nikov, oziroma članov slovenskega društva „Merkur“ se vrši jutri v soboto dne 3. t. m. ob 9. uri zvečer v društvenih prostorih; namen sestanka je razgovor o društvenih zadevah.

— Društvo delovodij za Ljubljano in okolico ima dne 3. avgusta v gosp. Lorberjevi gostilni „pri južnem kolodvoru“ ob 8 uri zvečer mesečno zborovanje. Dnevni red: 1. Vplačevanje. 2. Vstop novih udov. 3. Vprašanja in interpelacije. Na obilno ude-ležbo se vabijo vsi g. člani, posebno pa oni iz okolice.

— Trgovsko učilišče v Ljubljani. Tukajšnje trgovsko učilišče gosp. Artura Ma-hra, ki je končalo letos 66. tečaj, imelo je koncem letošnjega šolskega leta 225 učen-cev in sicer gremijalna trgovska šola v treh oddelkih 112, privatna trgovska šola pa v dveh oddelkih 113 učencev. Po na-rodnosti bilo je 119 Slovencev, 37 Hrvatov in Srbov, 35 Lahov, 31 Nemcev ter po 1 Čeh, Francoz in Grk. Učiteljski zbor ima 16 članov. Oprostilnih izpitov udeležilo se je 17 učencev gremijalne šole, ki so vsi prebili izpit z dobrim uspehom. Prihodnje šolsko leto prične se 1. oktobra. Sprejemajo se učenci, ki so z dobrim uspehom do-vršili tretji razred kake srednje šole ali pa meščansko šolo. Internim gojencem zgla-siti se je do konca avgusta, eksternim pa od 16. do 20. septembra.

— Iz seje c. kr. okr. šol. sveta v Postojni dne 18. julija 1901. Ko se poro-čilo o reševanju tekočega gradiva izza zadnje seje pritrjevalno na znanje vzame, reši se med drugim to-le: Določi se dan sklepa šolskega leta 1900/1 in pričetek šol-skega leta 1901/2 za vse tuokrajne šole. Prošnja nekega učitelja za denarno pod-poro se priporočilno predloži c. kr. dežel-nemu šolskemu svetu. Pripoznajo se sta-rostne doklade učitelju J. Šuligoju na Dol.-Zemonu druga od 1. junija 1900; učiteljci Al. Bisailovi v Trnovem druga od 1. maja t. l. in učitelju Janko Rudolfa na Slapu tretja od 1. junija t. l. Na zavrnitav pripoznanja tretje starostne doklade nekemu učitelju od strani c. kr. deželnega šolskega sveta se sklene, da se vzdržuje sklep zadnje seje. Neutemeljena prošnja nekega krajnega šolskega sveta za razpis učiteljske službe se dene „ad acta“. Na prošnjo občine Vrh-polje za izločitev od vipavske šolske ob-čine in za ustanovitev samostojne ljudske šole na Vrhpolju, sklene se takoj vpeljati predpriprave. Stavi se terno predlog za de-finitivno nameščenje jedne učne moči v Vi-pavi. Na vprašanje koroškega deželnega šolskega sveta, kako se pri nas postopa z nad 4 km oddaljenimi in všolanimi otroci, podajo se dotična pojasnila. Rešita se dve disciplinarni zadevi. Ko se še v zadevi ustanovitve meščanske šole v Postojni raz-sodi, da se ima taka šola ustanoviti, ter

da mora troške, kateri bodo vsled tega nastali, nositi celi politični okraj, predsednik sejo zaključiti. — a.

— Umrli je v Šmartnem pri Kranju šele 22 let stari učitelj g. Pavel Lampret. Lahka mu zemljica!

— Iz Litije se nam piše: Za izlet, katerega priredi tukajšnje pevsko društvo v družbi sosednega pevskega in tamburaškega zbora šmartinskega v nedeljo, dne 4. avgusta t. l. v prijazno Trebnje, koder se vrši v gostilni „pri lipi“ koncert v prid družbi sv. Cirila in Metoda (v zadnji notici tičočih se koncerta je pomotoma kraj prireditve izostal), vlada v Litiji, Šmartnem ter okolici splošno zanimanje, in bode udeležba izletnikov nepričakovano velika. Taisti se odpeljejo med 5. in 7. uro jutraj iz Litije, odnosno Šmartnega, na vozev v Trebnje, kamor bode skupni prihod okoli 11. ure dopoldne. Po pozdravu izletnikov po tamošnjem bralnem društvu bode skupni obed, in ob 4. uri popoldne se vrši vrtni koncert, pri katerem nastopi mimo moških zborov v štirih večjih točkah 45 pevk in pevcev broječi moški zbor iz Litije in Šmartna. Obsežnemu koncertnemu vsprejemu sledi prosta zabava, pri kojoj udarja tamburaški zbor „Zvon“ iz Šmartnega. — Ker je z izletom spojen koncert v blagi namen, in ker ima vas Trebnje jako prijetno lego ter kot postaja dolenske železnice v smeri proti Novemu mestu kakor tudi proti Ljubljani najugodnejšo železniško zvezo, pričakujemo obilnega poseta iz cele Dolenjske. — Še jedenkrat torej na veselo svidenje dne 4. avgusta v Trebnjem.

— „Slovensko planinsko društvo“ opozarja one, ki so naznanili, da se udeležijo slavnosti otvoritve kočne na Krnu, na to, da se odpeljejo v soboto, dne 3. t. m. z opoldanskim vlakom do Lesc, koder jih voz čaka.

— Kolesarsko društvo „Ilirija“ ima v nedeljo 4. t. m. jutranji in popoldanski izlet. V jutro vozijo izletniki v Jesenice popoldne pa v Kranj, kjer se vsi na „Vehselnu“ sestanejo.

— Klub dolenskih biciklistov v Rudolfovem priredi v nedeljo dne 4. avgusta t. l. skupni izlet v Trebnje. Odhod iz Novega mesta točno ob 1. uri popoldne iz kavarne.

— „Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda za Mokronog in okolico“, ima dne 5. avgusta (v ponedeljek) t. l. ob 8. uri zvečer v gostilnici g. Rudolfa Pleteršeka pri Lipi občni zbor s sledečim vsprejemom: 1. Poročilo odbora. 2. Sprejemanje in vpisovanje novih udov. 3. Volitev podružničnih zastopnikov za 16. veliko skupščino družbe sv. Cirila in Metoda, dne 8. avgusta v Mariboru. 4. Volitev novega odbora. 5. Pojedini nasveti. — K obilni udeležbi vabijo se k temu zborovanju gospe in gospice rodoljubkinje ter gospodje rodoljubi!

— Slovensko kmeto društvo za gornjegrajski okraj priredi javni shod na prostem dne 4. t. m. na dvorišču g. Ivana Lipolda v Mozirju ob 3. uri popoldne. Dnevni red: 1. Predavanje o hmeljarstvu. 2. Kaj je vzrok razprtij med Slovenci na Spodnjem Štajerskem. 3. Razne resolucije. Odbor vabi zavedne kmete k obilni udeležbi.

— Frankovanje dopisnic. Glede na razne pritožbe, da se dopisnice s slikami (razglednice) od strani pošte napačno taksujejo, oziroma izgubljujejo, in ker izvirajo te pritožbe večinoma iz pomanjkljivega poznanja poštinih predpisov, nas prosimo, da poštno in brzojavno ravnanje opozoriti občinstvo na sledeče tozadavne uradne predpise: V tostranskem notranjem prometu, to je z v državnem zboru zastopanimi deželami dopuščene so dopisnice tudi tedaj, ako ne nosijo napisa „dopisnica“ in sl. in ako je bil napis izbrisan ali na drugi način odstranjen. Z dopisnicami brez naslova, ali z izbrisanim naslovom, ki so bile frankovane po tarifu za tiskovine, in ki nosijo razen odpošiljalčevega naslova še druge z roko pisane dostavke, kateri ne spadajo med one dopuščene po pisemsko poštnem tarifu iz leta 1900, str. 40 odstavek c) ravna se v notranjem prometu kakor z nezadostno frankovanimi dopisnicami, v inozemskem prometu se pa smatra take dopisnice za nezadostno frankovana pisma. Po tarifu za tiskovine frankovane dopisnice, na katerih je odpošiljalec naslov „dopisnica“ odstranil in istega nadomestil z besedilom „tiskovina“, in katere nosijo zgoraj označene nedopuščene dostavke so

pa izključne kolikor iz notranjega toliko iz inozemakega poštnega prometa.

— Bogat ribolov. Iz Pulja dohajajo vesti, da se v morju prikazuje v sedanjem času čudna množina sardel. Na jednem samem dolnu je ribič Janez Kostjenci vlovil v mrežo blizu 200.000 sardel, na drugih pa ni bil lov nič kaj alabejši, tako da se prodaja na trgu kilo sardel za 16 kr.

— Gosp. Adolf Reich nam piše: Sklicije se na § 19. tisk. zak. prosim, da vsprejmete glede na notico, priobčeno v Vašem listu v št. 169 z dne 26. t. m. pod naslovom „Aretovanja“ sledeči popravek: Ni res, da je Alojzij Forstner, delavec pri zgradbi novega mostu, prodajal meni les in cement, ukradeni baje svoji tvrdki.

— Tat v cerkvi. Jeri Peterlin ukradel je neznan tat med Porcijunkulo iz žepa denarnico, v kateri je imela 2 K in vozni listek. Tat ji je prerezal žep, da se je mogel polastiti denarnico.

— Tatvine. V Medarskih ulicah bila je Žaneti Cehner ukradena iz voza usnjata taška, v kateri je imela 22 K, nekaj drobiža in zlato verižico za uro, vredno 40 K. — Juriju Šramelju ukradel je delavec F. K. na Reseljevi cesti iz suknjice 18 K. Tatu je policija zaprla. — Ivanu Trtniku, uradniku pri bolniški blagajni, bilo je ukradeno danes dopoldne iz veže v Gospodskih ulicah Styria kolo vredno 300 K. Tatu policija zasleduje.

— Povožil je A. S. na Mestnem trgu z bicikelnom včeraj popoldne Alojzijo Albreht in jo na rokah in obrazu telesno poškodoval.

— Iz blaznice pobegnil. I. Majdič je pobegnil sinoči iz blaznice na Studencu.

— Izgubila je na Mestnem trgu A. S. 10 K.

— Meščanska godba priredi jutri, v soboto, koncert na vrtu pri Lloydu, in sicer na godala. Vstopnina je 20 kr., začetek ob 8. uri zvečer.

— Zdravstveno stanje v Ljubljani. Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 21. do 27. julija kaže, da je bilo novorojencev 22 (= 40 00 ‰), mrtvorojencev 1, umrlih 17 (= 32 15 ‰), mej njimi jih je umrlo za škarlatico 3, za vratico 1, za jetiko 4, za različnimi boleznimi 9. Mej njimi je bilo tujcev 4 (= 15 3 ‰), iz zavodov 10 (= 50 2 ‰). Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer za škarlatico 8, za vratico 2, za ušenom 2 osebi.

— Meteorološki mesečni pregled. Minoli mesec mali srpan je bil toplej in dosti moker. — Opazovanja na toplomeru dajo povprek v Celsijevih stopnjah: od sedmih jutraj 16°, od dveh popoldne 25°, ob devetih zvečer 19°, tako da znaša srednja zračna temperatura tega meseca 20·1°, za 0·4° nad normalom. — Opazovanja na tlakomeru dajo 734·8 mm kot srednji zračni tlak tega meseca, za 1·2 mm pod normalom. — Mokrih dni je bilo 13, padavina znaša vsega skupaj 130·4 mm. — Med vetrovi so prevladovali južni, najbolj pa jugozahodni.

* Dr. Tresić-Pavičić oproščen. Vsled priziva je bil na dva meseca težke ječe obsojeni urednik in pisatelj dr. Tresić Pavičić predvčerajšnjim oproščen, oziroma je bila sodba ovržena. Razlog je ta, da ni dokazano, da bi bil Tresić, ko je stopil prvič v najintimnejši odnos z gđ. Serkuljevo, obljubil pokojnici zakon. Zategadelj se ne more trditi, da bi jo bil zapeljal z obljubo, katere ni izpolnil.

* Odhod kongregacij iz Francije. Pariški „Gaulois“ naznanja: „Prvi red ravno zapušča Francijo. To so Benediktinci v Solismesu, ki s privoljenjem svojega predstojnika zapustijo te dni svoj samostan ter pojdejo na Angleško. Samostanska poslopja se bodo prodala dražbenim potom, ker menih niso poplačali predpisanih davkov.“ „Paris Nouvelles“ pa je izvedel, da namerava ta poslopja kupiti vlada ter napraviti ondi državno kaznilnico. Benediktinska knjižnica in nekaj pohištva je že odposlano v Anglijo, vse drugo, poslopja, ostalo pohištvo, zemljišča — pa je vlada sekvestrirala.

* Prenovljeni rimski indeks „prepovedanih knjig“. „Congregatio indicis librorum prohibitorum“ se je sešla vsled papeževega ukaza, da izvrši svojo bogudopadljivo nalogo. Novi indeks, poškrabljen z znojom neutrudljivih cerkvenih prvakov, je sad večmesečnega truda, toda več ni

tako debel, kakor njegov prednik. Na indeksu so ostala vsa pred l. 1600 prepovedana dela, torej tretjina vseh dosedaj prepovedanih knjig. Naproti temu pa je kongregacija milostljivo spregledala maraikatere, po njenih nazorih več ali manj frivolno knjigo, katero moramo ceniti radi njenega lepega sloga in poetične vrednosti. Tako je izginila iz indeksa cela vrsta leposlovnih knjig in avtorjev. Tudi Goethe, Freiligrath in drugi so bili pardonirani. O Goethe, ti uboga para! Zdaj še-le boš popolnoma spoznan in srečen, ko pridejo tvoji spisi v roke katoliške hierarhije, začušči od ministrantov gori do prelato! In nesrečno ljubav Lote in Werterja objokovala bodo zdaj celo rahločutna srca farovških kuharic! — Heine in Lenau ostala sta še nadalje na indeksu, torej se vsak pod peklenskimi kaznimi svari, naj ne čita njunih del. Pripomniti treba, da so „Slov. Narod“, „Rodoljub“ in „Ljubljanski Zvon“ seveda ostali na indeksu rimske filialke v Ljubljani.

* Tolstoj znovič izobčen. Petrogradski metropolit Antony je zdaj ponovil izobčenje Tolstoja, ki je bil ravno nevarno bolan, toda zopet okreval, to pa je storil zategadelj, ker je Tolstoj na prvo izobčenje odgovoril jako energično.

* Zna si pomagati iz zadrege. O sedanjem papežu pripoveduje se sledeča dogodba iz dobe, ko je bil še za internucioja v Bruselju. V palači nekega imenitnika shajala se je vsak četrtek velikomestna, diplomatska in učenjaška inteligenca. Ob neki taki priliki podal je vprico dam neki domač grof Pecciju lepo tobačnico, na pokrovu je bila naslikana jako malo oblečena ženska slika. „Kaj sodite, ekselencia, o tej sliki?“ vpraša hudomušni grof; Pecci opazuje delj časa sliko, drugi — zlasti dame, čakajo, kako si bo pomagal iz zadrege, kako sodbo bo izrekel o nespodobni sliki. — Pecci pa je popolnoma resno vrnil sliko grofu ter rekel: „Res, lepa slika, gotovo fotografija Vaše milostljivosti.“ — Grof potem Peccija nikdar več ni dražil.

* Uredniki časnikov — ministri. V novem danskem ministertvu so zdaj trije prejšnji žurnalisti. Viggo Hörup, minister javnih del, bil je prej urednik lista „Politiken“, minister pravosodja Alberti urejeval je liberalni list „Dannebrog“, in Ennevald Sørensen, minister notranjih zadev, ki se je tudi bavil prej z žurnalistiko.

* Bogoslovec — slepar. Nedavno so zaprli v Monakovem 31-letnega cand. theolog. Josipa Hedviga, in sicer radi sleparstva. Študiral je pred nekaj leti v različnih mestih severne Nemčije teologijo, a ker je že takrat ljudi sleparil, je bil obsojen na 3 mesece ječe, vsled česar mu je cerkvena oblast prepovedala nadalje študirati. Od tega časa pa se je živel Hedvig samo od sleparstva. Prepotoval je Nemčijo, Avstrijsko in Italijo brez krajcarja denarja ter živel vkljub temu prav dobro po samostanih in pri različnih župnikih, katerim se je izdajal vedno za absolviranega duhovnika. Čez nekaj časa je pa vstopil v neki kapucinski samostan in od tod je prosjačil pismeno višje cerkvene dostojanstvenike podpore, toda dobil ni veliko. Napravil je dolgove ter skušal na razne načine, da bi ljudem izvalil kaj denarja. Ker tu ni imel sreče, je ostavil samostan ter pristopil kapucinskemu redu v Monakovem. Od tod so ga pa kmalu zapodili, ko so zvedeli za nekatera njegova sleparstva in je trkal nekoč o polnoči popolnoma vinjen na samostanska vrata. Potem je živel v nekem hotelu v Monakovem, na dolg seveda. Ko je bil račun že velik, mu ga je natakaraica prinesla, vsled česar se je pri hotelirju bridko pritožil. Vedel je, da mu tla pod nogami gore, zato si je hotel napraviti še dober večer, pot: m pa oditi. Pravil je vsem gostom, da ga je poklical nemški cesar v Vratislavo za učitelja verouka ter poklical na mizo obilo vina, pive, šampanjca, plačal pa seveda nič. Obljubil je tudi gostom, da jim pošlje „papežev blagoslov“, ker je hotel še prej v Rim. Naslednjega dne je izginil. A kmalu so ga zasledili in zaprli.

* Zaničevanje svetnikov. Na Moravskem živi precej premožen kmet, ki je hotel v vrtu posekati staro lipo, ker je prostor potreboval za gospodarska poslopja. Župnik gre mimo in ko zve o kmetovnem sklepu, ga nagovori, naj daruje nekaj lipovega lesa za podobo sv. Janeza Nepomu-

šana, ki bi se jako lepo podajala sredi vasi. To se je zgodilo. Sv. Janez je izdelan, blagoslovljen, ljudje ga mimogrede pozdravljajo z odkrivanjem, le oni kmet se je Janezu vsikdar smejal, kadarkoli je šel mimo, posebno če se „ga“ je „nabral“. Pobožni vaščani so se nad njegovim vedenjem pohujševali, ker tako zaničuje narodnega svetnika in ovadili so ga župniku, ta pa ga pri priložnosti radi tega resno svaril ter opominjal, naj se v prihodnje sv. Janezu odkrije ter naj se Janezu tako zaničljivo več ne smeje. „Za vruga, kaj ga bom pozdravljaj, ko je še pred par meseci rastle v mojem vrtu,“ odgovoril je poredni kmetič.

* Čarovnica na grmadi. V občini Kovilo pri Satoralja Ujhelyju se je za dalje časa govorilo, da je starka Marija Lurica čarovnica in da ima s samim hudičem intimne zveze. Starka je kuhala namreč zdravila iz rož ter so jo imeli povsod radi, ker je bila v zdravljenju navadnih boleznij spretna. Trpeti pa je ni mogel sosed Jurij Vosits ter ji je prepovedal, prestopiti prag svoje hiše. Takoj na to pa mu jo obolela krava in poginila. Praznoverno ljudstvo je takoj začelo govoriti, da je te nesreče kriva stara čarovnica. Prijatelj Vositsa, neki Gavinski, je zategadelj Luricevko tudi ozmerjal. In glej, malo dni na to je poginila krava tudi Gavinskemu. Zato sta Gavinski in Vosits neko noč napadla starko, jo ubila in zažgala njeno koč. Naslednjega dne so našli na pogorišču le še sežgano truplo starke. Morilca sta zaprta.

Književnost.

— „Ljubljanski Zvon“. Vsebinska avgustovega zvezka: 1. Iz pesmi V. S. Fedorova. 2. Fr. Serafin: Žrtve. (Povest). 3. Dr. Iv. Robida: Alkoholizem. 4. Vida: Mrtvemu pesniku „Aleksandrovi“. (Pesem). 5. B. Baebler: Minil je dan... (Pesem). 6. Milan Marjanovič: Noviji hrvatski pjesnici. 7. Aleksandrov: Na planem ljudstvo se mudi... (Pesem). 3. B. Baebler: To ti danes šepetajo... (Pesem). 9. A. K. L. Volynskij: Ruska poezija. 10. Ant. Aškerc: Amazonke. (Kavkaška romanca). 11. Anton Čehov: Snubač. (Šala v enem dejanju). 12. Književne novosti Dr. Jos. Tominšek: Knjige „Slovenske Matice“ za l. 1900: Slovenske narodne pesmi. — Fr. Govékar: „Z viharja v zavetje“. — A. Aškerc: Kaj hočemo. — Simon Rutar: Ottáv atlas zeměpisny. — Mały slovník český slovník. — A. Aškerc: A. J. Volynskij: Борба за идеализъм. Критическая статья. С.-Пбг. — A. Aškerc: A. J. Volynskij: Царство карамазовыхъ. — H. C. Лесковъ. — Заметки. С.-Пбг. — Dr. Gojmir Krek: Fran Prešeren. (Poesien) 13. Glasba. Dr. Vladimir Foerster: Novi akordi. — Dr. Gojmir Krek: Javna produkcija gojencev „Glasbene Matice“. 14. Med revijami. „Russkij Vjestnik“. — A. A. Česká Revue. — 15. Naše obnebj. Astronomski koledar za mesec avgust. 16. Splošni pregled. — i —: Razstava na ljubljanski umetno-strokovni šoli. — † Grof Gjuró Jelačić — † Bolgarski metropolit Klement. — † Dr. Jožef Pajek. — Spomenik Radoslavu Lopašiču. — Nemška stenografija na ljubljanskih gimnazijah. — „Programmi“, „Jahresberichter“, „Izvestija“.

— „Zvonček“, številki 8. ima tole vsebino: 1. Poletna pesem. Spisal Fran Žgur. 2. V Trst z mano. Spisal Ivo Trošt. 3. V pomladnih dneh. Spisala Anka Zupančič. 4. Kaj moram že umreti? (V spomin Dragotinu Ketteju.) Spisala Bogomila. (Pesem). 5. Naša čopka vali. Spisal Kazimir M. 6. Prišla je bela žena. Spisal L. Černež. 7. Pouk in zabava. 8. Črno kravo, molzo našo. Besede zložil Frančišek Levstik. Uglasbil Fr. Ks. Schneider. Priloga „Zvončku“ ima sledečo vsebino: 1. Tiger, opisal Kramarjev. 2. Ej, ti solnce... Spisal Fran Žgur. (Pesem). 3. Nočni pozdrav. Spisala Bogomila. (Pesem). 4. Slovenske pravljice. Priobčuje Nik. Vrhov. 10. Rožni popek. (Slovaška). 5. Pri potoku. Zložil in ilustroval Fr. Rojec. (Pesem). 6. Dva grobova. Napisal Lad. Ogorek. — Frančišek Dobnikar. — Jožef Murn-Aleksandrov. — V številki je več slik, med njimi tudi slike rajnih gg. Dobnikarja in Murna.

Slovinci in Slovenke! Ne zabi-
te družbe sv. Cirila in Metoda!

Telefonska in brzojavna poročila.

Petrograd 2. avgusta. „Novoje Vremja“ pravi, da glede potovanja ministra zunanjih del grofa Lamsdorffa v Pariz in Berlin še ni nič odločeno. da pa je gotovo, da pojde minister v Pariz, že ker je vezan, vrniti Delcasséju vizito.

Berlin 2. avgusta. „Vossische Zeitung“ javlja, da se snideta ruski car in nemški cesar dne 10. sept. v Gdansk.

Rim 2. avgusta. Španski poslanik je kardinalu Rampolli sporočil zahtevo madridske vlade, naj se premeni sedanji konkordat ter zajedno predloži dotični načrt. Vatikan odkloni gotovo ta načrt, vsled česar razveljavi Španija sedanji konkordat popolnoma.

Bruselj 2. avgusta. Krüger pojde proti koncu meseca avgusta v Ameriko.

London 2. avgusta. Večji oddelek Burov je prestopil, kakor se javlja iz Lavrenzo Marqueza, na portugalsko ozemlje in se utaboril pri Guaneju. Portugalski guverner je poslal 500 mož tja s pozivom, naj Buri kapitulirajo.

London 2. avgusta. Kitchener nanzanja, da so Buri ujeli pri Dornriverju večjo angleško patroljo, pri kateri je bilo nekaj oboroženih črncev. Buri so črnce koj ustrelili in tako tudi jednega izmed angleških vojakov, ki je holandskega rodu. Dalje javlja, da je burski vodja Kruitinger sporočil generalu Frenchu, da bodo Buri ustrelili vsacega črnca ki je v angleški službi, naj ga dobé oboroženega ali neoboroženega.

Narodno gospodarstvo.

— Mestna hranilnica ljubljanska. Meseca julija 1901 vložilo je v mestno hranilnico ljubljansko 853 strank 426.899 kron 18 vin., 909 strank pa je dvignilo 704.527 kron 40 vin.

— Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani. Pri „Ljubljanski kreditni banki“ je bilo v mesecu juliju t. l. vloženih na hranilne knjižice in tekoči račun 646.595 kron 05 vin., vzdignjeno pa 489.549 kron 17 vin. Stanje vlog koncem julija 1901 2.197.084 kron 53 vin.

— Mestna hranilnica v Kranju. V mesecu juliju 1901 vložilo je 317 strank 85.990 K 06 vin., dvignilo pa 273 strank 80.231 K 31 vin., 9 strankam izplačalo se je hipoteknih posojil 7.800 K. Stanje vlog iznaša 2.589.371 K 78 vin., stanje hipoteknih posojil 1.695.776 K 13 vin. in denarni promet 296.787 K 60 vin.

— Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu juliju 1901 je 159 strank vložilo 51.578 K 73 vin., 137 strank dvignilo je 32.083 K 94 vin., 34 strankam se je izplačalo posojil 31.615 K 17 vin. Denarni promet 153.266 K 45 vin.

Darila.

Družbi sv. Cirila in Metoda so od 13. do 31. julija poslali prispevkov p. n. gospoda in korporacije: Upravništvo „Slov. Naroda“ 151 K, uredništvo „Slovenca“ 4030 K, upravništvo „Narodne Tiskarne“ letno podporo 200 K, Kristina Bon na Raki zbirko 8 K, žup. Janez Debeljak v Predvoru volilo 200 K, kaplan A Ravšl pri Sv. Lovrencu v Slov. Gor. zbirko 20 K, občina Breznica 20 K, župnik Avg. Skočir v Gradcu 60 K, Marija dr. Kušarjeva in Jelka Naglasova zbirko za Vrečkov spomenik 200 K, Roza Nikl v Ormožu ob godu Ane Niklove nabranih 7 K, v Šmartinku pri Velenju zbrana družba 33 K (mej temi žup. Jos. Kunej 20 K); posojilnice: v Spod. Dravogradu 100 K, v Žužemberku 30 K, v Senožečah 10 K; podružnice: moška šentjakobsko-trnovska v Ljubljani 171 K, za Pribloves in okolico 1340 K, žišenska dohodek veselice 144 K (po „Slov. Narodu“), v Vuhredu 10 K, ženska na Vrhnikih 100 K, ženska v Kranju 128 K, ženska v Logatcu 50 K, ženska šenklaško-frančiškanska v Ljubljani 94 K. — Meseca julija je bilo dohodkov 411480 K (mej temi dar koroških Slovencev 1000 K) in stroškov 344210 K.

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

* Lekarnarja Brady-ja kapljice za želodec, prej znane tudi pod imenom Marijacejske kapljice za želodec, so vsled svojega preizkušenege, izbornega, vzbudilnega in okrepčevalnega vplivanja pri slabosti želodca in prebavnih težavah v vseh slojih prebivalstva čim dalje bolj priljubljene in se dobivajo v vseh lekarnah. Opozorjamo č. čitatelje, da pri naročitih pazijo na podobo znamke in podpisa, ki ga objavljamo v inseratnem delu lista, ker le tedaj so Marijacejske kapljice za želodec pristne.

Proti zobobolu in gnjilobi zob
izborno delujo
antiseptična
Melusina ustna in zobna voda
utrudi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.
Cena 1 steklenici s rablilnim navodom 60 kr.
Zaloga vseh preizkušenih zdravil.
Po pošti raspohilja se vsak dan dvakrat.
Jedina zaloga (28-31)
dež. lekarna M. Leustek, Ljubljana
Reačjeva cesta št. 1, s vrven mesarskega mostu.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 31. julija: Marjeta Mulhar, mestna uboga, 74 let, Karlova cesta št. 7, ostarelost. — Jožefa Peklaj, hišnikova žena, 59 let, Komenškega ulice št. 5, srčna hiba.

Meteorološko poročilo.

Vilna nad morjem 306-3 m. Srednji srčni tlak 756-0 mm.

August	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C.	Vetrovi	Nebo	Možna v 24 urah
1.	9. zvečer	731.9	21.4 sl.	sl. jzahod	jasno	00 mm.
2.	7. zjutraj	730.6	19.6 sl.	sl. zahod	del. jasno	
	2. popol.	730.3	22.7 p. m.	sev.	oblačno	

Srednja včerašnja temperatura 22.9°, normale: 19.7°.

Dunajska borza

dne 2. avgusta 1901.

Skupni državni dolg v notah	98.95
Skupni državni dolg v srebru	98.90
Avstrijska zlata renta	118.45
Avstrijska kronska renta 4%	95.80
Ugrska zlata renta 4%	118.45
Ugrska kronska renta 4%	92.90
Avstro-ogrške bančne delnice	167.5
Kreditne delnice	629
London vista	239
Nemški državni bankovci za 100 mark	117.22 1/2
20 mark	23.44
20 frankov	19.02
Italijanski bankovci	91.10
C. kr. cekini	11.31

Potrni najgloblje žalosti naznanjajo podpisani vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da se je preselil v boljše življenje iskreno ljubljani preblagi sin, oziroma brat itd. gospod

Pavel Lampret

učitelj v Šmartnu pri Kranju

ki je nagloma danes, dne 1. avgusta, ob 10. uri dopoldne v 22. letu svoje dobe mirno zaspal v Gospodu.

Pogreb bo v petek, dne 2. avgusta ob 7. uri popoldne iz ljudske šole na Šmartnisko pokopališče.

Sv. maša zadušnica se bo brala v cerkvi v Šmartnem.

Naj v miru počiva!

Kranj-Ljubljana, 1. avgusta 1901.

(1626)

Zalujoči ostali.

Št. 131/pr.

Razpis.

1637-1)

V deželni bolnici v Ljubljani izpraznjena je

služba sekundarija

z adjutom 1200 kron na leto. Služba se odda za dobo dveh let, ta doba pa se lahko podaljša, ako je službovanje dotičnika zadovoljivo.

Prosilci za to službo predložé naj svoje s krstnim listom, z doktorsko diplomom in z dokazili o znanju slovenskega in nemškega jezika opremljene prošnje

do 25. avgusta 1901

vodstvu deželnih dobrodelnih zavodov.

Deželni odbor kranjski.

V Ljubljani, dne 31. julija 1901.

V „Narodni tiskarni“ je izšel v drugem natisu v proslavo Prešernove stoletnice kot decemberska številka „Ljubljanskega Zvona“

Prešernov album

bogate ilustriran.

Posamezni izvodi te številke H 240.

Po pošti 12 vinarjev več.

Naročila vsprejema

Lavoslav Schwentner

knjigotržec v Ljubljani.

Poslano.

Gosp. Anton Ivanč v Ljubljani mi je ostavil

Acetylen-aparat

letošnji, najnovejšega sistema. Stroj deluje sam, kolikor luči porabim, in ne pride popolnoma nič zraka zraven, kakor pri drugih aparatih. Stroj deluje brez vsake nevarnosti, brez amradu, tako da ga se more postaviti na vsak prostor. Kar sem videl dosedaj aparatov, so večinoma vsi nevarni in pri napolnitvi se zmeša zrak s plinom, kar je pri tem stroju nemogoče. Luč je najlepša in najcenejša, tako da morem najtoplejše priporočati vsakemu, ki želi imeti lepo čisto luč. Tisti pa, kateri že imajo različne aparate, ki sploh niso za rabo, naj si pustijo letošnji najnovejši aparat A. Ivanč postaviti.

Spøštovanjem

Anton Ravnikar

posestnik in gostilničar v Ljubljani,

(1636)

Rožne ulice št. 29.

Uradnik išče učitelja slovenščine (event. dijaka).

(1629-1)

Več se izve v upravništvu „Slov. Nar.“.

Trgovski učenec

s primerno šolsko izobrazbo, poštenih starišev, se sprejme v trgovino z manufakturnim blagom pri

(1528-5)

J. Šket-u v Ilir. Bistrici.

Mlad trgovski pomočnik

vešče manufakturne, špecerijske in železninske stroje, želi svojo sedanjo službo premeniti.

(1635-1)

Naslov pove upravništvo „Slov. Nar.“.

LJUBLJANSKI ZVON

MESEČNIK ZA KNJIŽEVNOST IN PROSVETO.

LETNIK XXI. (1901).

Izhaja po 4 1/2 pole obsežen v veliki osmerki po eden pot na mesec v zvezkih ter stoji vse leto 9 K 20 h, pol leta 4 K 60 h, četrt leta 2 K 30 h.

40

Za vse neavstrijske dežele 11 K 20 h na leto.

Posamezni zvezki se dobivajo po 80 h.

„Narodna Tiskarna“ v Ljubljani.

Ges. kr. avstrijsko državno železnico.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1901. leta.

Odhod iz Ljubljane j. k. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifling v Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Prago, Lipsko; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 6 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, od 15. junija do 15. septembra v Pontabel, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Brengenc, Curih, Genevo, Paris; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. Ob nedeljah in praznikih ob 5. uri 41 m popoldne v Podnart-Kropo. Ob 10. uri po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. — **Proga v Novomestu in v Kočevju.** Osonni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novomesto-Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoldne istotako, ob 6. uri 55 m zvečer v Novomesto, Kočevje. — **Frihod v Ljubljano j. k. kol. Proga iz Trbiža.** Ob 3. uri 25 m zjutraj osonni vlak z Dunaja čez Amstetten, iz Monakova, Inomosta, Franzensfeste, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Brengenca, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Št. Mohorja, Pontabela. — Ob 4. uri 38 m popoldne osonni vlak z Dunaja, iz Ljubna, Selzthal, Beljaka, Celovca, Monakova, Inomosta, Franzensfeste, Pontabela. Ob nedeljah in praznikih ob 8. uri 38 m zvečer iz Podnarta-Kropo. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z Dunaja, iz Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzaja, Budejevic, Linca, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabela. **Proga iz Novega mesta in Kočevja.** Osonni vlaki: Ob 8. uri in 44 m zjutraj, iz Novega mesta in Kočevja, ob 3. uri 32 m popoldne iz Straže Toplic, Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri 48 m zvečer, istotako. — **Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik.** Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m in ob 10. uri 25 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. — **Frihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika.** Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m popoldne, ob 6. uri 10 m in ob 9. uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. (1393)

Abiturijent

želi za časa počitnic stopiti v službo v kako pisarno ali pa sprejeti kakega gimnazijca v pouk.

Ponudbe pod imenom: „Začasne službe“ poste restante. (1628-1)

Išče se mlad

trgovski pomočnik

za špecerijsko trgovino za mesec avgust pri vojaških vajah.

Ponudbe vsprejema Anton Sadnek, trgovec v Senožečah. (1630-1)

S 1. septembrom t. l. vsprejme se poštena ter vestna

poštna upraviteljica.

Prosilke za to mesto pošljejo naj svoje prošnje s spričevali vred do 15. t. m. pod naslovom: Franc Majcen, trgovec in poštar na Dolu pri Hrastniku. (1627-1)

Maline

kupuje na debelo. 1625-2

Kdo? pove upravništvo »Slov. Nar.«.

Mizarska zadruga

v Sent Vidu pri Ljubljani

se priporoča slavnemu občinstvu v naročitev

raznovrstne

temne in likane

sobne

oprave

iz suhega lesa, solidno izgotovljene po lastnih in predloženih vzorcih.

V prav obilno naročitev se priporoča

Josip Arhar

(502-23)

načelnik.

